

פג. שור שנפל לתוך הבור, לאחוריו, מקול הכריה, ומת – האם חייב בעל הבור? פרט הדין בבור ברשות הרבים ובבור ברשותו (כגון שהפקיר רשותו ולא הפקיר בורו, או בבור שבקצה הצרו). (נג.)

לחכמים החולקים על רבי נתן (בשור שדחף את חבירו לבור) – בעל הבור פטור. ולרבי נתן – לשמואל חייב תמיד, ולרב אינו חייב אלא בבור שלו, אבל ברה"ר פטור, שאינו חייב בו אלא על הבלו ולא על חבטה, ובנפילה לאחוריו אין הזק מחמת 'הבלא'. (וכל זה כשנפל מלכתחילה לאחוריו, ולא בשנפל לפניו והתהפך).

פד. א. שני שוורים שנגחו יחדיו, ואחד מהם הוא של הקדש – מה דין התשלומין של בעל השור השני? פרט הדין בתם ובמועד.

ב. שור שדחף שור אחר לבור – מה דין התשלומין בתם ובמועד? (נג.)

א. לרבנן – במועד משלם חצי נזק, ובתם – רביע. ולרבי נתן – במועד: נזק שלם, ובתם: חצי נזק. (ולדעת האומרים 'האי פלגא נזקא עביד...') אף לרבי נתן דינו כלרבנן – תוס'.

ב. לרבנן – במועד משלם ג"ש ובתם ח"ג, ובעל הבור פטור. (כ"ה לשיטת רש"י. ולהתוס' – במועד ח"ג ובתם רביע). ולר"ג – במועד, בעל השור משלם ח"ג ובעל הבור חצי, ובתם – בעל השור רבע ובעל הבור שלשה רבעים.

פה. האם שור ובור חייבים על נזקי בהמה של פסולי המוקדשין? (נג.)

שור חייב ובור פטור (וכתב המנ"ח (נג) שפטור רק ממיתה ולא בניזקין. וע' ב'הר צבי'). ודוקא פסולי המוקדשין שנפדו, אבל בכור בעל-מום שאין לו פדיון, או שאר קדשים שעדיין לא נפדו – פטור, שאינו בכלל 'שור רעהו'.

פו. אלו מהמנויים להלן שנפלו לבור, חייב עליהם בעל הבור, ואלו פטורין:

א. שור פקח שנפל ביום / בלילה. ב. אדם שוטח. ג. עבד כנעני. ד. עוף. ה. כלים. (נב. נג: נד)

א. ביום – לרב ירמיה: חייב. והקשו עליו, והסיק רבא שפטור, וכן תניא בברייתא. בלילה – חייב. ב-ג. מת – פטור. הוזק – חייב, כשאר אדם. ד. חייב. ה. לתנא קמא פטור ולר' יהודה חייב.

פז. האם יש איסור כלאים במינים / במקרים הבאים:

א. תרנגול ופסיוני.

ב. אווז ואווז הבר.

ג. גמל פרסי וגמל ערבי.

ד. מנהיג ספינה או מרביע שני מינים שונים של דגים (חיות שבים).

ה. מנהיג ספינה במשיכת עז ודג.

ו. זורע במפולת יד אחת חטה ושעורה, החטה בארץ ושעורה בחו"ל. (נה.)

א-ב. אסור. ג. אינם כלאים זב"ז. ד. כלאים (אולם, לענין הרבעה כתבו הראשונים שאין שייך בדגים אלא בשאר חיות ים). ה. רחבה הסתפק בדבר, ורבינא סבר להתיר, ודחו דבריו. (ולחומרא אוליגן – הרא"ש). ו. אין איסור.

פרק שישי – 'הכונס'

פח. האם יש חילוק בטיב השמירה שחייבה תורה, בין שור המועד ליגח ובין נזקי שן ורגל של שור? (נה:)
בשור מועד נחלקו תנאים אם מספיקה לו שמירה פחותה (ר' יהודה) או צריך שמירה מעולה (ר"מ), או אין לו שמירה אלא סכין (ר"א). וב'שן ורגל' לדעת כולם מספיקה שמירה פחותה, כפי שדרשו מ'ושלח... ובער'.

פט. מה דינו של:

- א. הכופף קמתו של חברו בפני הדלקה.
  - ב. עד אחד היודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו.
  - ג. הזיק בהזק שאינו ניכר. (רש"י).
  - ד. נשבר כרו ברה"ר ולא סלק את השברים. (נו).
- א. אם נשרפה על ידי רוח מצויה – חייב לשלם. ואם ברוח שאינה מצויה – פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים.
- ב. פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים (שמא אילו העיד, היה הלה נמנע מלהשבע והיה משלם, ועתה הפסידו)
- ג. למ"ד 'שמיה היוק' – חייב בדיני אדם. ולמ"ד 'לא שמיה היוק' – פטור מדיני אדם וחייב בדיני"ש.
- ד. לרבי מאיר – חייב לשלם בדיני אדם. ולחכמים – פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים. (ומחלוקתם נתבארה לעיל כט).

צ. א. שומר שכר שהחזיר את פקדונו לרשותו המשתמרת של הבעלים אך לא הודיעו – האם חייב באחריות?

- ב. האם שומר שכר נפטר מתשלומין כשלסטים מזויין גנב ממנו?
  - ג. שומר שכר שטען שלסטים מזויין גנב, ונמצא שהוא עצמו גנב, מה דינו? (נו)
- א. כן.
- ב. פטור.
- ג. נחלקו בגמרא אם לסטים מזויין דינו כגנב או כגזלן. אם דינו כגנב, הרי אותו שומר משלם תשלומי כפל כשנמצא בידו. ואם דינו כגזלן – פטור מכפל.

צא. א. מה דין שומר אבידה בשאלות הנ"ל?

ב. שומר אבידה שאבדה ממנו אבידתו – האם חייב לשלם? והאם יש חילוק בדבר בין בעלי חיים לשאר מטלטלין? (נו).

א. בשתי השאלות הראשונות – פטור. בשאלה השלישית – לדעת הסובר לסטים מזויין – גנב, משלם כפל. ולמ"ד גזלן – פטור מכפל.

ב. לרבה, דינו כשומר חנם ופטור על אבידה (כל שלא בפשיעה, כמובן). ולרב יוסף הרי הוא כשומר שכר וחייב. בבעלי חיים אף רבה מודה שחייב, שכיון שמלומדות לצאת, הרי הוא פושע באבידתם.

צב. בהמה שדחפתה חברתה מרשות הרבים ונפלה לגינה ואכלה פירות – כמה משלם בעליה? ומה הדין כשעברה אח"כ מערוגה לערוגה אחרת ואכלה שם? ומה הדין כשהזיקה שם במי לידה? (נה).

נחלקו רב כהנא ורבא בבהמה שנדחפה ע"י חברתה, אם נידון כפשיעה או כאונס. אם זו פשיעה – משלמת כל מה שהזיקה באכילה. ואם אונס – משלמת מה שנהנית. אך נחלקו כשעברה לערוגה אחרת ואכלה שם, שגם אם נפילתה באונס, האם יש כאן כניסה חדשה לשדה אחר או לא. (כל שלא יצאה משם לדעת בעלים).

בכל האופנים שדנים כאונס – אם הזיקה במי לידה – פטור. ובכל האופנים שירדה בפשיעה – ספק בגמרא אם נזק כזה נחשב כאונס, ואז יהא תלוי הדבר בדין 'תחילתו בפשיעה וסופו באונס', או הוק זה נידון כפשיעה, שהיה לו לחוש לדבר.